

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca
Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznanila,
ikrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila iz reklamnije
posiljajo se
upravnisti v
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiló

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
posiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.
Nefrankovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
oteno poslana knjige
se ne vračajo.

Učiteljstvu slovenskemu.

Le nekaj dni nas še loči od V. glavne skupščine naše „Zaveze“, katero smo si ustanovili, da se pod njenim praporom zbiramo zdaj v tem, zdaj v onem kraju mi'e slovenske domovine, ter svetu kažemo, da slovensko učiteljstvo razume vzvišeno svojo nalogo in vé čislati imenitni svoj stan. V znamenji naše „Zaveze“ hočemo tudi pri letošnjem shodu pokazati, da stremljemo po združenem zboljšanju našega narodnega šolstva in sploh po napredku na duševnem polji, poleg tega pa tudi, da imamo resno voljo priboriti si za svoj stan častno stopinjo v človeški družbi, ki mu po njegovi imenitosti po pravici gre.

Da se pa to zgodi kolikor toliko sijajno, treba je, da „Zaveza“ pri svoji V. skupščini tudi po številu veličastno nastopi, kajti le tako bode imponovala. Zato pričakujemo, da se ne le odposlanci posameznih učiteljskih društev gotovo polnoštevilno shoda udeležé, ampak da sploh pride vsak, komur tó njegove okolščine le količkaj dopuščajo. Posebno pa se nadejamo, da bodo mile tovaršice-učiteljice pri V. skupščini v Mariboru še častneje zastopane, kakor je bilo to pri lanskem shodu v starodavnem Kranji. Le tako se bode V. glavna skupščina v Mariboru vrstila častno svojim prednicam v Kranji, v Trstu, Celji in Ljubljani.

Dela bode dovolj in tudi vprašanja oziroma naloge, o katerih se bode razpravljalo, so tako važne in zanimive, da gotovo ne bode manjkalo prav plodovite spodbude za daljno delovanje. Tudi razstava učil, katero je priredilo učiteljstvo mariborskega okraja, bode v tem oziru ponudila marsikaj zanimivega. Zato raj, komur je mar razcvit našega šolstva, kdor ima kaj sreča za pravo učiteljsko vzajemnost uteleseno v naši „Zavezi“, kdor ni po posebnih okolščinah zadržan, naj pride 16. t. m. **gotovo v Maribor**. Sijajnega zunajnega sprejema tukaj sicer naj nihče ne pričakuje, a našo narodno prebivalstvo bode udeležence sprejelo z odprtimi srci, s pravo slovansko gostoljubnostjo in sploh se bode skrbelo, da se priredi V. glavni skupščini v Mariboru v vsakem oziru dostojen stan! Še jedenkrat torej: **Na prav mnogobrojno snidenje v Mariboru!**

Učni načrt za računstvo v štirirazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

Učni načrt

za računstvo v štirirazredni ljudski šoli.

II. razred.

1. oddelek (2. šolsko leto).

1—100.

Opomnje. 1. Učenci tega leta morajo se do dobrega naučiti: *a)* osnovni vaji „jedenkratjeden“ in „jedenvjednem“; *b)* sklep za množenje, merjenje in delitev. — Otroci narejajo sklep za merjenje in delitev od začetka navadno v obliki množenja; naša naloga je, da jih sčasom prevedemo na sklepe za deljenje, *c)* mere: zraven že znanih (prim. 1. šolsko leto) se otroci še seznanijo s: kopa, bukve, krona, hektoliter, kilogram, deka-gram, stot, teden, dan, ura, minuta, sekunda, leto, mesec.

2. Oblečene naloge merijo na to, da vadijo otroka v reševanju nalog in brusijo spoznavanje raznovrstnih računov; zadnje velja osobito o množenji, merjenji in delitvi. Pouki za praktično življenje spadajo bolj na višjo stopnjo, akoravno tudi na nižjih stopnjah otroka za naloge iz praktičnega življenja pripravljamo (n. pr. z računi o ceni). Šola mora otrokom vstvarjati „jasne kroge“, kakoršne si drugače še le v življenji pridobijo n. pr. „o sprejemku in izdatku“, o „dobičku in zgubi“ itd., da računajo z zavednostjo.

Prvim 4 osnovnim primerom pridene se še 5. in 6. osnovni primer, v katerih se nahajajo uteži ozir. časovne mere.

5. osn. pr.: Kos sladkorja tehta 20*dkg*, drug kos pa 9*dkg*; koliko tehtata oba kosa skupaj?

6. osn. pr.: Henrika ni bilo v šolo pred Veliko nočjo 4 dnij in po počitnicah 3 dnij; koliko dnij je to skupaj?

Otroku se obzorje razširja z vprašanji: „Kaj tehtamo?“ Za kaj potrebuješ časa?“ Zraven teh osnovnih primerov se nahajajo še druge sestavljene naloge s pripravljanim značajem, n. pr.: Učenec ima 4 pisala, njegov brat pa 2 pisali (manj); *a)* koliko pisal ima brat? *b)* koliko pisal imata oba skupaj?

Beseda „namešane oblečene naloge“ izreče, da naj se jemljejo oblečene naloge vseh onih stopinj, katere so učencem že znane. Take naloge nahajajo se na mnogih krajih računice in če je treba, naj se sega nazaj; ravno tako ni treba vselej v 1 uri vseh oblečenih nadlog jedne skupine predelati, ostale naloge predelajo se pozneje.

3. Za posredni pouk in tudi za ponavljanje porabi osobito „vrste“; zato ni treba vseh vrst, katere se v računici nahajajo skupaj, ob enem predelati, one nam podajajo snov za celo leto. Pri posrednem pouku naj se vrste kolikor mogoče menjajo in v primernem času tako, da se razni računi in razne stopnje mešajo.

4. Nazorila tega leta so: *a)* računski stroj (metrično računilo), *b)* mere: metrično merilo, tudi vage z uteži je treba, *c)* za ulomke krogi iz lepenke (jabolko, hleb itd.)

5. Tudi v tem letu treba je tabel za vaje na pamet. Table 1. šolskega leta rabijo se za ponavljanje, na novo pa pridejo zraven še table za „jedenkratjeden“ in „jedenvjednem“ in sicer za prostor 1—30, in za prostor do 100.

6. Hitro računanje prim. 1. šolsko leto.

7. Kolikor daljša je številna vrsta, in kolikor bolj nastopa dekadična sestava, toliko več časa potrebuje otrok, da razume vsa števila zahtevanega prostora; zatorej porabi za shvatbo števil nekoliko tednov, med tem ko ponavljaš tvarino prejšnjega leta.

8. Beseda „ponavljanje na kratko“ pomeni, da se iz pristojne tvarine vzame le nekoliko slučajev.

9. Računanje z imenastimi števili skrbi, da se cimi pojem višje jednote za dekadično sestavo, osvetljuje računanje z odmišljenimi števili in utrjuje mere periodično.

I. teden.

Shvatba števil. Ponavljanje znanih mer v redu, števil do 20, števnih vaj A in B (prim. 1. š. 1.); spreminjanja višjih mer na nižje, vaje $10 + 4$.

Števila do 100. Vaje na metričnem računilu: sestavljanje desetičnih cilindrov iz kolesc, štetje desetičnih cilindrov, vaje α , β , γ (prim. 1. š. 1. op. 3.), razstavljanje desetičnih cilindrov na kolesa (n. pr. 1 deset. cil. = 10 kol.), štetje kolesc, vaje α , β , γ (prim. 1. š. 1.), jednake števne vaje s polami in drugimi merami. — Čitanje in pisanje števil. — Vaje: 40 pol = . leg, 4 lege = . pol, 3 lege 5 pol = . pol, in vse one vaje, ki osvetljujejo števila do 100 (prim. op. 7. in rač.). — Za posrednji pouk ponavljaj vaje 1. šolsk. leta, osobito pa vrste.

II. teden.

Shvatba števil do 100 se ponavlja (ozir. nadaljuje).

$1 + 1$, $1 - 1$ vsako uro nekoliko. — Prištevanje a) ponavljanje vaj do 20, b) vaje do 30. Odštevanje a) ponavljanje vaj do 20, b) vaje do 30. — Mere v redu, na novo uteži. — Obležene naloge; pripravljanje na sestavljene naloge (prim. op. 3.)

III. teden.

$1 + 1$, $1 - 1$, vsako uro nekoliko.

Shvatba števil do 100 se na kratko ponavlja. — Števne vaje A in B . — Množenje ($1-30$) in sicer: prištevanje a) raznih, b) enakih števil, c) krajše izraževanje za prištevanje enakih števil. — 1×1 (2. tab. — a). — Mere v redu, vaje. $2m = . dm$. — Obležene naloge a) o pri- in odštevanji, b) vaja na sklep „krat“.

IV. in V. teden.

$1 + 1$, $1 - 1$, 1×1 (2. tab. — a) za vsako uro nekoliko. —

Prištevanje do 100. — Vaje $40 + 50 = . a$) izvan vrste, b) vrste (prim. op. 3). — Vaje $34 + 5 = . a$) izvan vrste, b) vrste (prim. op. 3), osobito tudi vrste $2 + 2$ do 20, $3 + 3$ do 30 itd. — Obležene naloge a) o prištevanji, b) namešane obležene naloge. — Ponavljanje vaj o množenji ($1-30$), osobito urjenje v sklepu „krat“ pri obleženi nalogah.

VI. in VII. teden.

$1 + 1$, $1 - 1$, 1×1 (2. tab. — b), vsako uro nekoliko. — Odštevanje do 100. — Vaje $90 - 50 = . a$) izvan vrste, b) vrste (prim. op. 3). — Vaje $39 - 2 = . a$) izvan vrste, b) vrste (prim. op. 3).

Vajo $23 + . = 29$. — Obležene naloge a) o odštevanji, b) namešane obležene naloge; 5. osnovni primer. — Ponavljanje vaj o množenji ($1-30$), osobito uri otroke v sklepu „krat“ pri obleženi nalogah.

VIII. in IX. teden.

Moženje do 100.

1×1 (2. tab. — b). — Prištevanje in odštevanje se ponavlja, osobito pri posrednem pouku od zdaj naprej na vrstah, katere se primerno menjajo.

Mere v redu, na novo „kopa“ in časovne mere „teden, dan, ura“.

Seštevanje a) raznih, b) enakih števil; krajše izraževanje seštevanja enakih števil. — 1×1 (3. tab. — a). — Obležene naloge a) v množenji, b) namešane obležene naloge; 6. osnovni primer.

X. teden.

1×1 (3. tab. — *b*). — Vrste za pri- in odštevanje. — Ponavljanje v množenji. — Konkretno in abstraktno razstavljanje števil na 2 in 3 jednake dele za pripravlanje na merjenje (1—20, prim. 1. š. 1.). — Obležene naloge *a*) o množenji, *b*) mestne obležene naloge.

XI. teden.

1×1 (3. tab. — *b*). — Vrste za pri- in odštevanje. — Namešane obležene naloge. — Konkretno in abstraktno razstavljanje števil na 2, na 3 jednake dele in prevajanje na izraz „ z^n “ prim. 1. š. 1. — Samostojno merjenje v prostoru do 20 (n. pr. 6 v 18 = 3), podprto z obleženi nalogami, katere se vendar naslanjajo na množenje (prim. op. 1). — Mere v redu, spreminjanje višjih jednot na nižje.

XII. teden.

1×1 (3. tab. — *b*) — Vaje $70 + 25$, $45 + 40$ v zvezi s prištevanjem imenastih števil (prim. op. 9.) — Merjenje v prostoru do 30 v zvezi s seštevanjem in množenjem (n. pr. $2 + 2 = 4$, $\cdot \times 2 = 4$, $2 \vee 4 = 2$) podprte z obleženi nalogami. — Namešane obležene naloge.

XIII. teden.

$1 + 1$ (3. tab. — *b*), — Vaje $68 - 20$, $80 - 35$ v zvezi z odštevanjem imenastih števil (prim. op. 9). — Merjenje v zvezi z množenjem (1—30) podprto z obleženi nalogami. — Namešane obležene naloge.

XIV. teden.

$1 + 1$ (3. tab. — *b*), — Vaje za pri- in odštevanje XII. in XIII. tedna se ponavljajo; vrste $11 + 10$, $99 - 10$ osobito za posredni pouk (prim. op. 3.) — Samostojno merjenje v prostoru do 30 (n. pr. 5 v 10, prim. rač.) podprta z obleženi nalogami, prevajanje na sklep „ v^u “. — Namešane obležene naloge.

XV. teden.

1×1 , (3. tab. — *b*) — Vrste za pri- in odštevanje z ozirom na vse do zdaj znane stopnje. — Pri- in odštevanje v zvezi s pripravljalnimi vajami za sestavljene obležene naloge. — Samostojno merjenje v prostoru do 30. (prim. rač.) podprto z obleženi nalogami $1 \vee 1$ (1. tab. — *a*).

XVI. teden.

1×1 , (3. tab. — *b*). Prištevanje in odštevanje in moženje v zvezi, pripravljalne vaje na sestavljene obležene naloge. — Samostojno merjenje (1—30) podprto z obleženi nalogami. — Ponavljanje o shvatbi števil, števne vaje. —

XVII. teden.

1×1 (3. tab. — *b*). — Hitro računanje z ozirom na pri- in odštevanje. — Ponavljanje o množenji in vaje 2×20 . — Mere v redu, na novo: 1 ura = 60 min., 1 min. = 60 sek.; časovni računi (za 2 tedna, prim. pril. teden). — Namešane obležene naloge. — Samostojno merjenje (1—30, 1. tab. — *b*). — Vaje: 1 kos v 1 paru. — Števne vaje.

XVIII. teden.

1×1 (3. tab. — *b*). — Ponavljanje o pri- in odštevanji v prostoru do 100. — Časovni računi. — Namešane obležene naloge. — $1 \vee 1$ (1. tab. *b*). — Samostojno merjenje (1—30), podprto z obleženi nalogami.

XIX. in XX. teden.

Merjenje v prostoru do 100.

$1 \vee 1$ (1. tab. — *b*). — Ponavljanje o množenji. — Hitro računanje, pri katerem je prištevanje, odštevanje in množenje v zvezi. Konkretno in abstraktno razstavljanje števil

na 2, na 3 jednake dele (1—30). Merjenje brez ostanka na podlagi množenja (1—100) podprto z oblečenimi nalogami. — Namešane oblečene naloge. —

XXI. teden.

1 v 1 (2. tab. — *a*). — Samostojno merjenje v prostoru do 100 podprto z oblečenimi nalogami. — Mere v redu, na novo: leto in mesec; časovni računi. — Konkretno in abstraktno razstavljajne na 1, na 2, na 3 jednake dele; polovica, tretjina (n. pr. od 12). — Namešane oblečene naloge.

XXII. teden.

1 v 1 (2. tab. — *b*). — Samostojno merjenje v prostoru do 100 podprto z oblečenimi nalogami. — Merjenje razno imenastih števil (n. pr. 3 kosi v 1 dve.). — Polovica, tretjina, četrtnina itd. števil v prostoru do 30 na podlagi množenja podprto z oblečenimi nalogami, rešenimi v obliki množenja. — Namešane oblečene naloge.

XXIII. teden.

1 × 1, 1 v 1 (2. tab. — *b*). Vaje 31 + 58, 96 — 13. — Polovica, tretjina, četrtnina itd. števil v prostoru do 30 na podlagi množenja podprto z oblečenimi nalogami, rešenimi na podlagi množenja. — Namešane oblečene naloge.

XXIV. teden.

1 × 1, 1 v 1 (2. tab. — *b*). — Vrste z ozirom na vaje 31 + 58, 96 — 73. — Samostojna delitev števil v prostoru do 30 podprta z oblečenimi nalogami. —

1. tab *a*) za delitev. — Delitev imenastih števil (n. pr. polov. od 1m = 5dm). — Namešane oblečene naloge.

XXV. in XXVI. teden.

1 v 1 (2. tab. — *b*). — Vrste z ozirom na vaje 31 + 58, 96 — 73. — Merjenje z ostankom, merjenje imenastih števil (n. pr. 3 vin. v 1 des. =). — Samostojna delitev (1—30), 1. tab. — *b*) podprta z oblečenimi nalogami. — Namešane oblečene naloge.

XXVII. teden.

1 v 1. — Ponavljanje o merjenji; vrste *a*) 1cm v 1dm, 2cm v 2dm itd. (prim. rač.) — 1. tab. — *b*) za delitev. — Samostojna delitev (1—30) podprta z oblečenimi nalogami. — Namešane oblečene naloge. — Poskusi, da se poizve, kolikor števil številne vrste je učencem že znanih.

XXVIII. in XXIX. teden.

Delitev (1—100.)

1 × 1. — Delitev v zvezi z množenjem (n. pr. $2 \times . = 8$, pol. od $8 = 4$) podprta z oblečenimi nalogami. — Mere v redu, delitev imenastih števil (n. pr. pol. 1 duc. = 6 kos.) — Osnovne vaje o delitvi (2. tab. — *a*). — Časovni računi. — Namešane oblečene naloge. — Vrste o pri- in odštevanji. — Vaje $5 \times 20 =$.

XXX. teden.

Osnovne vaje o delitvi (2. tab. — *b*) Samostojna delitev (1—100) podprte z oblečenimi nalogami. — Vrste o merjenji (prim. XXVII. teden). — Vaje 32 + 24, 96 — 13 (poleg rač.) — Namešane oblečene naloge.

XXXI. in XXXII. teden.

1 × 1, 1 v 1, osnovne vaje o delitvi. — Samostojna delitev z ostankom podprta z oblečenimi nalogami, s katerimi se učenci pripravljajo na ulomke. — Mere v redu, delitev imenastih števil. — Vrste 1×20 , 2×20 itd. — Mešane oblečene naloge. — Računi o ceni (sklep iz jednote na množino).

XXXIII. in XXXIV. teden.

Osnovne vaje za množenje in deljenje na tablah. — Delitev desetice (n. pr. pol. od $20 = 10$). — Vaje 2×53 naslanjaje se na primerne vaje z imenastimi števili. — Oblečene naloge z ozirom na merjenje in delitev, da občutijo otroci razliko teh dveh računov, pri delitvi tudi oblečeni nalogi z ostankom, s katerimi se pripravljajo na ulomke. — Računi o ceni (sklep iz jednote na množino, in narobe).

XXXV. teden.

Osnovne vaje za množenje in deljenje. — Polovica, tretjina celote (osvetljena z delitvijo, hleba itd. in podprta z oblečenimi nalogami). — Ponavljanje o množenji, v posebnem vaj 2×32 . — Namešane oblečene naloge. — Računi o ceni (sklep iz jednote na množino in narobe.)

XXXVI. teden.

Osnovne vaje za množenje in deljenje. — Polovica, tretjina (prim. prej. teden). — Ponavljanje o merjenji. — Vaje 2 v 22 naslanjaje se na primerne vaje z imenastimi števili. — Namešane oblečene naloge. — Računi o ceni (prim. prej. ted.) — Poskusi, s katerimi poizveš, koliko dalje so otroci sami v številni vrsti dospeli.

XXXVII. teden.

Polovica, tretjina, četrtna itd. do desetine celote (v nazorilih prim. XXXV. teden). — Ponavljanje o delitvi. — Vaje pol. od 22 naslanjaje se na primerne vaje z imenastimi števili. — Namešane oblečene naloge. — Računi o ceni (prim. prej. ted.)

XXXVIII. teden.

Osnovne vaje za množenje in deljenje. — Vaje 1 jab. = 2. pol. jab., in narobe (prim. rač.) — Vrste o pri- in odštevanji. — Ponavljanje merjenja in delitve. — Namešane oblečene naloge. — Računi o ceni (prim. prej. ted.)

XXXIX. in XL. teden.

Osnovne vaje za množenje in deljenje. — Računi z ulomki (pri katerih se pa imenovalci napišejo kakor imena n. pr. 1 pol. + 1. pol. = 2. pol.) — Razne vrste za prištevanje, odštevanje, množenje, merjenje in delitev. — Namešane oblečene naloge. — Računi o ceni (prim. prej. ted.) — Shvatba števil do 1000.

(Dalje sledi.) L. Lavtar.

O sestavljanji krajevnih kronik.

(Konec.)

3. Prebivalci.

Število prebivalcev po celem županstvu v posameznih dačnih občinah, v celi župniji, koliko moških, koliko ženskih, koliko povprek na km^2 ? Število hiš, koliko prebivalcev povprek na jedno številko? Ženitve. Porodi, koliko moškega, koliko ženskega spola? na koliko prebivalcev povprek jeden porod? Število umrlih moškega, ženskega spola; na koliko prebivalcev povprek jeden mrlič? Koliko več ali manj porodov ko smrtij? Število slepih, gluhomelih, blaznih. Visoka starost. Prebivalci po narodnosti. Priselitve, izselitve (odkod, kam, zakaj?).

4. Gmotno stanje.

a) Zemeljski pridelki. (α) Poljedelstvo. Koliko je poljedelstvu ugodne zemlje? kaka je? kako se obdeluje in kako rodi? kaj poljedelstvo pospešuje in kaj ovira? Kmetijsko društvo. Kateri je glavni žitni pridelek? Katere poljske rastline se zlasti še

sadijo, sejejo razun žita? Travniki, kaki so? Katere rastline za klajo se sadijo, sejejo na njivah? Trgovinske rastline n. pr. hmelj, lan, konoplja. Cena žitu in drugim pridelkom. Kako se plačujejo posli, dninarji? — β) Vinoreja. Lega zemlje, podnebje; boleznj na trsu in druge ovire; škoda, ki jo povzročujejo. Koliko zemlje je s trsjem zasajene? katere vrste trsov je večinoma? kako se vinogradi obdelujejo? koliko *hl* vina povprečno na leto? kako je vino? cena, za dom, za prodaj. — γ) Sadjarstvo. Kje raste sadno drevje? kako se goji? katerih vrst največ? kako rodi? kako se porablja? za dom, za prodaj? — δ) Gozdarstvo. Koliko površja? kako so gozdi zaraščeni? katera drevesa? uničevanje gozdov, skrb za gozde, les za domače potrebe, za kupčijo, kam, koliko? Žage. — ε) Rudninski proizvodi. Je kak rudnik, kamenolom blizu? se dela v njem ali je opuščen? Ilovica za opeko, peči, posodo).

b) Živinoreja. (Na kaki stopinji stoji živinoreja? Kako je goveje pleme, koliko goved? Kako je konjsko pleme, koliko konj? Se rabijo za vprego, zlasti pri poljedelstvu bolj konji ali voli? Drobnica. Svinjereja. Bučeloreja, koliko panjev? Divjačina. Domača, divja perotnina. Ribarstvo, katere vrste rib?).

c) Obrtnija in trgovina. (Mala obrt in rokodelstvo za domače vsakdanje potrebe? v kateri stroki več, ko za domače potrebe? Obrtniška šola, društvo. Velika obrt in tovarne, s parno ali vodino silo? Kaj se izdeluje in koliko? koliko delavcev? kako se plačujejo in preskrbljajo? — Trgovina. Ceste, katere in kake? odkod pridejo in kam peljajo? Železnica, pošta, telegraf, pota po vodi. Sejmi, koliko in kako se obiskujejo? kaj se zlasti prodaja? odkod prihajajo tujei na sejem in po kaj? Kaj se izvažata in kaj uvažata? Tržni dni. Hranilnica, posojilnica, s koliko odstotki obrestuje vloge in koliko odstotkov zahteva za posojila? koliko ima na leto prometa?).

d) Jedila in pijače. (S katerimi jedili in pijačami se prebivalci večinoma hranijo? Katere pijače se najbolj pijejo: vino, sadno vino, pivo, žganje? Koliko približno na leto? Se pijače doma pridelujejo, napravljajo ali se uvažajo? Kaj in odkod? S čim se stroški za uvažana jedila in pijače pokrijejo?).

5. Duševna obrazovanost.

a) Cerkev. (Koliko in kateri duhovniki? Popis cerkvenega poslopja, stolpa, zvonov. Znamenite slike, spomeniki. Pokopališče, staro, novo).

b) Šola. (Kolikorazredna, namešana, za dečke posebej, za deklice posebej? Koliko učiteljev in kateri? Število za šolo zrelih otrok, koliko izmed teh jih obiskuje? Kako je šolsko obiskovanje? Vzroki nerednega šolskega obiskovanja. Učni jezik, drugi deželni jezik. Šolska knjižnica, šolski vrt. Ročna dela. Obrtna šola, obrtno nadaljevalni, kmetijski tečaj. Otroški vrt. Šola v kateri plačilni vrsti?).

c) Znanstvene zbirke in umetnost. (Knjižnice, arhivi, zbirke zgodovinskih starin in druge zbirke, ki so vredne, da se omenijo; ali so zbirke javne ali zasebniške? Razvaline starih gradov, znamenite stavbe, spomeniki, kipi, slike).

d) Društva. (Šolsko društvo, kmetijsko društvo, čitalnica ali bralno društvo, ognje-gasilno, telovadno, pevsko društvo. Bolnišnica, hiralnica, sirotišnica. Rokodelsko podporno ali kako drugo podporno društvo).

e) Slovstvo in slovstvena društva. (Kako se med ljudstvom širi in podpira slovstvo in kako napreduje duševna izomika? Časopisi, kateri in po koliko jih dohaja v župnijo? Koliko udov ima družba sv. Mohora, slovenska Matica?)

f) Pravljice in pripovedke, šege in navade, značaj prebivalcev. (Pripovedke, ki pripovedujejo o ustanovitvi kraja; ki se naslanjajo na razvaline, gradove, cerkev ali na druga poslopja in prostore v kraji; pripovedke o rojenicah, vilah, škratih, o skritih zakladih itd; pripovedke, ki se naslanjajo na znamenite dogodke ali na velike nesreče,

kakor pripovedke o turških naskokih, o kužnih in drugih boleznih in nesrečah. Narodne pesmi, igre. Verujejo ljudje v čarovnice, moro, strahove? Imajo posebne vraže, kakor: zagovarjati točo, hudo vreme delati itd. Pripisujejo li mesecu ali nekaterim živalim ali rastlinam posebno čarodejno moč? Imajo-li posebne običaje o posebnih časih in dneh, pri posebnih opravilih in slovesnostih, n. pr. pri ženitvah, pogrebih? Noša. Katere splošne lastnosti prebivalce posebno značijo? Kako je javno in kako družinsko življenje? Kaki so gledé na nadarjenost in izomiko? Kaki so pri svojem poslovanji in razveseljivanji?).

g) Jezikovne posebnosti. (Kako je njihovo narečje in v čem se njihov govor zlasti razločuje od pismenega jezika? Imajo za katere pojme posebne izraze, n. pr. za orodja, rokodelstva; za rastline, živali itd.? Imajo-li posebne pregovore, reke?).

Po tej razdelitvi in teh točkah se bo krajepiscu več ali manj ravnati. Seveda se pri vsakem krajepisu ni ravnati po vseh točkah, kajti v vsakem kraju je svet drugačen, so razmere drugačne. Tako je krajepiscu obrtnega kraja glavno pozornost obratiti na čisto druge točke, ko onemu poljedelskega kraja.

Iz razdelitve pa se razvidi, da se v sestavljanje krajepisa potrebuje mnogo časa in truda, da se nabere gradivo. Kdor torej hoče sestavljati krajepis, naj poprej skrbno nabira gradivo in naj ga primerno uredi, potem naj še le sestavi krajepis.

Omeniti je še, da podobe, ki se pridenejo na primernih krajih krajepisu, jasnost njegovo zelo povečajo; kajti podobe kažejo predmete bolj razločno in resnično ko najboljši opis. Tako naj se krajepisu pridene črtež cele občine, črtež, pa tudi slika celega kraja (mesta, trga, vasi), dalje slike posameznih prostorov, znamenitih stavb, kipov itd.; te bodo potomcem večje važnosti, večjega pomena, ko najbolj živo opisovanje.

III. Spisovanje dnevne kronike.

Na konci krajepisa prične se dnevna kronika, v katero se zapisujejo po vrsti važni dogodki, kakor se dogajajo v teku leta. Krajevna zgodovina poroča o važnih dogodkih iz preteklosti, kolikor se dajo posneti iz virov; krajepis opisuje kraj v prirodoznanem, statističnem in kulturnem oziru, kakoršen je v sedanosti; krajevna ali dnevna kronika pa poroča po vrsti o vseh za kraj važnih in pomenljivih dogodkih, kakor se slučajno dogajajo v teku leta. Kakor je za vsaki kraj važno, kar se najde kje o njem pomenjivega zapisanega iz preteklih časov, preteklih stoletij, ravno take važnosti bo potomcem to, kar se jim ohrani o njem spomina vrednega iz sedanosti. Manj važni, pa vendar za kraj pomenljivi dogodki pozabijo se hitro, če se ne zapišejo; pa tudi važnejši, če se ohranijo le po ustnem sporočilu, v teku let vedno bolj izgubljajo svojo verjetnost in se slednjič izgubijo v pozabljenosti. Ako pa se v kroniko zapišejo v tistem času, ko se prigodijo, resnično in nepristransko, ostanejo tudi tako ohranjeni prihodnosti.

V kroniko se zapišejo izpremembe o vsem, o čemur poroča krajepis, v njo se pišejo vsi nenavadni, za celi kraj, celo občino pomenljivi, osodepolni in veseli dogodki, kakor poročila o požarih, potresih, povodnji, hudih nevihtah, viharjih, o nenavadnih prirodnih prikazih, o nenavadno hudi ali mehki zimi, hudi vročini, suši, dolgotrajnem deževju; poročila o letinah, zlasti nenavadno dobrih ali slabih, o cenah živil, pridelkov, blaga; poročila o boleznih, zlasti kužnih ali epidemičnih; v obrtniških krajih, kaj obrt pospešuje ali ovira, cene obrtniških izdelkov; dalje se pišejo v kroniko poročila o raznih svečanostih in narodnih slovesnostih, o pohodu cesarja, namestnika in drugih znamenitih mož. V statističnem oziru je kronistu poročati o številu porodov, umrlih zakonov; če se število prebivalcev v primeri s prejšnjim letom množi ali manjša, o vzrokih primnožbe ali pomanjšanja. V kroniko naj se zapiše razločno in razumljivo, pa jedernato vse, kar razvoj in napredek kraja pospešuje ali ovira, vse, kar ima zanj pomen v sedanosti ali vsaj potomce utegne več ali manj zanimati. Čeravno se bo kronistu večkrat ponujala

prilika, poročati o nesrečah in nezgodah, ko o za kraj veselih in srečnih dogodkih, so vendar zadnji tolikega in še večjega pomena ko prvi, in jih kronist ne sme (zanemarjati) puščati v nemar.

Kar zadeva poročila o posameznih osebah in družinah, ima kronist poročati o posebnih zaslugah, ki so si jih te pridobile za blagor kraja, občine; dalje tudi o smrti odličnih oseb v občini. Poročati ima o osebah, ki so se v kraji porodile in so se kje v svetu v kateremkoli oziru odlikovale.

V kroniko zapišejo se tudi premene pri občinskem zastopu in drugih uradih, ki so ž njim z kaki zvezi ali dotiki, premene uradnikov in drugih oseb, ki so v službi občine, premene v duhovstvu itd. Potrebno je tudi, da se pišejo v njo sklepi občine in drugih oblastij, če so za kraj važnega pomena.

Dolžnost kronista pa je, da se ogiblje vseh nepotrebnih malenkostij, ki so brez pomena za sedanjost in prihodnjost. Njegova lastna razsodnost mora mu povedati, kaj je v tej zadevi spomina vrednega in kaj ne. Mimo tega naj se kronika piše stvarno in mirno, brez najmanjšega strankarstva; zapišejo naj se le dejanja sama brez vseh opazk bodisi v verskem, narodnem, političnem ali osebnem oziru.

V kroniko se navadno zapisujejo dogodki po vrsti po dneh, kakor se dogajajo. Vendar ima zapisovanje po dneh to slabo stran, da med posameznimi dogodki ni nikake stvarne zveze. Zato se da kronika pisati tudi tako, da se posamezni dogodki v teku leta zapisujejo v posebno knjigo, na konci leta pa se po sorodnosti sestavijo in tako sestavljeni zapišejo v kroniko. Kronika, na takov način spisana, je bolj pregledna, ko če se dogodki zapisujejo po vrsti, kakor so se vršili; vendar pa se na oba načina doseže zaželjeni smoter.

Če učitelj sestavi in nadaljuje krajevno kroniko, pridobi si za kraj posebnih zaslug; kajti če temeljito preiskuje pretekle in sedanje razmere domačega kraja, pripomore tudi k izsledovanju domače zgodovine in vzbuja ljudstvu zanimanje za njo. Postavi si lep spomenik; še v poznih letih bodo potomci njegovo delo z zanimanjem prebirali in hvaležni mu bodo za njegov trud. Kronika jim bo kazala v pravi podobi, kak je bil kraj, kaki so bili njegovi prebivalci, kake so bile v njem razmere v preteklosti. Zasedovali bodo iz nje, kaj se je v teku let v kraji pripetilo važnega, kaj mu je napredek pospeševalo, kaj oviralo; marsikaterih dogodkov v preteklosti bi ne mogli prav tolmačiti, ako bi jim kronika tega ne razjasnila.

Učitelju že poslovanje njegovo nalaga, preiskovati zgodovino domačega kraja in zemljo njegovo, ko si sestavlja gradivo za domoznanski pouk. Njegova naloga je, buditi učencem ljubezen do domačije in domovine; ljubezen do domačije pa jim vzbuja, kdor jih uči, spoznavati jo vsestransko, kdor jim odkrije vse njene zaklade. Če sestavlja krajevno kroniko, pa ravno nabira vsestransko in korenito gradivo za domoznanski pouk za se in naslednike svoje, kateri mu bodo za njegov trud gotovo hvaležni.

Ivan Klemenčič.

Slovstvo.

„Slovenska slovstvena čitanka za učiteljišča in sedmi in osmi razred srednjih šol. Sestavil dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. Cena 1 gld. 50 novč. Na Dunaju. V c. kr. zalogi šolskih knjig. 1893. Tiskala tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.“

G. profesor Bežek piše v petem zvezku letošnjega „Zvona“ na str. 301 to-le: „V nohedni stroki srednješolskega slovstva nismo Slovenci bolj zaostal“, nego gledé na one knjig, ki so vse kakor najvažnejše za pouk našega materinskega jezika, t. j. v slovenskih čitankah. Milo se je moralo delati slovenskemu učitelju, ko je videl in vedel, kako krasne čitanke

za materinščino so na razpolaganje nemškimi in laškimi dijakom, a pri slovenskih urah je moral jemati v roko — „Cvetnik“, bodi-si katerikoli, drug bornejši od drugega, in kar je bilo še najhujše: ob konci šolskega leta suhoparne, do ostude prežvečene knjige ni mogel položiti iz rok, globoko vzdihnivši: „Hvala Bogu, prebili smo jo!“ Ne! Prihodnje leto si moral ukaželjne dečke pitati z istimi do čista oglodadimi kostmi ravno pri onem predmetu, ki je tudi najojnikanejšim narodom, Francozom, Nemcem, Italijanom, in bi moral biti tudi nam središče vsega pouka: v materinščini. Kaj čuda, da je bil baš slovenski pouk pri nas do najnovejšega časa tudi učiteljem in učencem nekako — recimo kar naravnost — breme, kateremu se je izmed učiteljev odtegnil, kdor se je le, mogel.“

Te besede so žalibog popolnoma resnične in nolens volens moramo jim tudi mi pritrditi. Če je pa zbok siromaščine prejšnjih „Cvetnikov“ vsak učitelj, bodi-si za materinščino še tako vnet, pouk slovenščine v kateremkoli razredu le nerad prevzel, koliko bolj se je bal, poučevati jo v višjih razredih, kjer je moral slovstveno zgodovino predavati. Kajti ne gledé na to, da so korekture slovenskih nalog vsled njih večje obširnosti in nedoločnosti naše pisave veliko težavnejše, kakor one latinskih in grških nalog, moral si je sestavljati iz posameznih životopisov in razprav, raztrešenih po različnih knjigah slovstveno zgodovino, katero je potem v šoli učencem narekoval. To je stalo učitelja, ki je hotel biti vreden, silno veliko truda in časa, vspeh pa je bil navadno le komaj dovoljen: vsaj se ve, kako površno pišejo večkrat manj marljivi učenci za učiteljem, kako rade se vrinejo vsled nepazljivosti učencev ali naglega narekovanja učiteljevega v take spiske napake. Sledujče je čisto kaj drugega, se učiti iz tiskanih knjig, kakor iz lastnoročno spisanih zvezkov.

Veliki potrebi je torej odpomogel na našem šolskem polju neumorno delujoči gosp. prof. dr. Sket, sestavši nam „Slovstveno čitanko“. Z veseljem jo vzamemo v roko, da jo pregledamo.

Najprej mi je treba omeniti, da ležita pred menoj dve knjigi z različnima naslovoma, pa z jedno isto vsebino, namreč „Slovenska slovstvena čitanka za učiteljišča“ in „Slovenska slovstvena čitanka za sedmi in osmi razred srednjih šol“.

Ko nisem mogel nikakor sprevideti, zakaj ima jednoista knjiga dva naslova, obrnil sem se do gosp. zlagatelja, in le-ta mi je blagovolil na moje vprašanje dati sledeči odgovor: „C. kr. šolska zaloga na Dunaju je izdala „Slov. slovstveno čitanko“ z dvema naslovoma a) za učiteljišča, b) za sedmi in osmi razred srednjih šol. Knjiga je jednoista, in jaz sem jo namenil seveda v prvi vrsti za višje razrede srednjih šol. Šolska zaloga jo je tudi določila s posebnim naslovom za učiteljišča, ker izdaja ista prav za prav knjige le za zavode, ki so v zvezi

z ljudskim šolstvom. Naslov dvojni bi sicer ne bil potreben, toda tako so na Dunaju določili. — Knjigo bodo za gimnazije in realke še posebej potrdili; za učiteljišča so jo že“. — To bodi torej v pojasnilo gledé na naslov. Zdaj si pa oglejmo vsebino!

Knjiga ima v obliki velike osmerke, razun 6 listov za naslov in kazalo, 411 strani; slovstvena zgodovina in krestomatija obseza 356 strani, opombe pa segajo od 357. do 411. strani. Slovstvena zgodovina se deli v pet oddelkov: A. Srednjeveška doba, VI.—XVI. stoletje; B. Protestantska doba, l. 1550 do 1595; C. Katoliška doba, l. 1595—1765; D. Preporod slovenskega slovstva, l. 1765—1843; le-ta se deli zopet v tri pododdelke: a) Prehodna doba, l. 1765—1795; b) Vodnikova doba l. 1795 do 1830; c) Prešernova doba, l. 1830—1843; E. Doba narodne prosvete, l. 1843—1893. V slovstveno zgodovino srednjeveške dobe nas vpeljavajo berila, ki govoré o nekdanjih naselbinah slovenskih (J. Sket), o zgodovinskih črticah o Slovencih od VI. do X. stoletja (po S. Rutarju), o državnih in prosvetnih razmerah v Slovencih od X.—XVI. stoletja (S. Rutar), o slovenskem jeziku od X.—XVI. stoletja (J. Sket). Na to sledé spomeniki in sicer v pravopisu izvornikovem in prepisu slovenskem brizinski spomeniki, v pravopisu izvornikovem celovski rokopis, ljubljanski rokopis, odlomki iz beneško-slovenskega rokopisa in prisežni obrazci iz rokopisa Kranjskega mesta. Ti spomeniki se natančno razlagajo zadej v opombah.

Vsake naslednje dobe se nam daja splošen pregled, potem se opisuje življenje in delovanje pisateljev iste dobe in sicer po njih večji ali manjši važnosti za slovstveno zgodovino v daljših ali krajših životopisih. Od vsakega znamenitejšega pisatelja se navajajo v izvorniku posamezni odlomki iz njih važnejših spisov, tako da zamoremo dobiti natančni pojem o njih jeziku in pisavi.

Nekaterim spisom in pesnim je pridjano tudi ime časopisa in letnica, kje in kedaj so izšli. Opombe nas pa vestno podpirajo pri njih tolmačenju. Natančnejše životopise beremo o Vodniku (Fr. Levec), o Prešernu (po Fr. Levcu), o Slomškem (J. Lendovšek) in o Koseskem (Fr. Wiesthaler). Krajše životopisne črtice o novejših in najnovejših že umrlih in še živčih pisateljih najdemo v opombah. Njih vrsta se konča z A. Askrcem.

Kakor vidimo, je knjiga vestno in pregledno sestavljena in nam iz nova priča o neumorni delavnosti gospod sestavljatelja. Naša iskrena želja je le še ta, da nam gospod profesor kmalu spiše še kratko slovnico staroslovenskega jezika in sestavi krestomatijo iz staroslovenskih spomenikov za osmi gimnazijalni razred, da bomo tako preskrbljeni pri pouku slovenščine v vseh razredih srednjih šol s potrebnimi in primernimi knjigami.

Tisk je lep in razločen in dela vso čast Družbi sv. Mohorja. V. Korun.

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učiteljsk. društva“. Kot delegata bodo pri letošnjem glavnem zborovanju „Zaveze“ dalje zastopali svoja društva in sicer gg.: Brezgovnik Anton — Vojnik, Lapajne Ivan — Krško, Levce Ivan — Radeče, Mavrič Jožef — Sv. Trojica v Slov. gor., Ravnikar Jernej — Mokronog, Dr. Romih Tomaž — Krško, Strmšek Vekoslav — Št. Peter na Medved. selu, Trost Karl — Št. Jarnej na Dol., Vodenik Simon — Slov. Bistrica in Vohinc Edvard — Mokronog. „Pedagog. društvo v Krškem“, gospod Jožef Sabati pa učit. društvo za okraj Slov. Bistrica.

Razun vprašanj, ki so se v zadnji „Pop.“ štev. str. 210 točka 3 in 4 naznanilo, objavi o je „Ped. društvo“ v Krškem za prib. glavno zborovanje „Zaveze“ še to le: „Konkretual-status“ poroč. Jarnej Ravnikar.

Udnuino so vplačala sledeča sl. učiteljsk. društva in sicer:

Celjsko učiteljsko društvo 3 gld. 20 kr., Sežansko učit. društvo 4 gld., Slovenjegraško učit. društvo 2 gld. 40 kr., Volosko učit. društvo 4 gld. 20 kr., Ljutomersko učit. društvo 2 gld., Sv. Lenartsko 1 gld. 70 kr.

V Krškem, 7. avg. 1893.

Blagajnik.

Iz gornjegraškega okraja. Učiteljsko društvo za gornjegraški okraj zborovalo je v tekočem letu prvič v Šmartnem dne 4. maja. Gospod predsednik J. Kelc otvori zborovanje z običajnim pozdravom, ter predstavi zboru dva nova uda (gg. Brenceta in Kresnika), katera so navzoči z „živio“ klici sprejeli.

Ko se je zapisnik zadnjega zborovanja prečital in odobril, pregleda se dopis štaj. „Lehrerbunda“ s priloženim načrtom o regulaciji učiteljskih plač, ki se je na predlog gospoda Kocbeka nespremenjen odobril. Gospod predsednik je nasvetoval, naj bi tudi naše društvo „Lehrerbundu“ pristopilo, pa le pod pogojem, ako opusti omenjeno društvo vsa narodna vprašanja.

Na to prečita gospod predsednik dopis „Zaveze“ tikajoč se razpečavanja slov. šol. listov, učnih knjig itd. ter glavnega zborovanja v Mariboru; potem dopis uredništva „Popotnika“, v katerem se naznanja stanje „Zavezinega“ glasila ter opominja naročnike k bolj rednemu plačevanju letnine, v kar naj bi tudi društvo pripomglo.

Poverjeništvu za razpečavanje knjig in pobiranje ostale letnine prevzame gosp. Kocbek, ki še posebej pojasni opasni položaj „Popotnika“ ter opominja, da se naj vsakdo nujno odzove svojej dolžnosti.

Kar se tiče koledarja, se na predlog gospoda Žagarja sklene, da naj ima tudi letnik 1894 učitelj-

ski imenik. Imenik za učence se ne priporoča; repertorij šolskih zakonov naj bi pa izšel v posebnej knjizici.

Na to objavi gospod Praprotnik nekatere zanimivosti iz dež. učiteljske konferencije, gosp. Kocbek pa prebere zapisnik konference c. kr. šolskih nadzornikov. Iz poročila gospoda Praprotnika smo razvideli, da je gospod deželni šolski nadzornik pravičen ter naklonjen tudi nam slovenskim učiteljem; radi tega zakliče se mu krepki „živio“.

Delegatom za zborovanje „Zaveze“ v Mariboru se volita gg. Praprotnik in Kocbek.

Gospod Kelc nasvetuje, naj naše društvo prosi slavni okrajni šolski svet, da dovoli vsem učiteljem gornjegraškega okraja, ki nimajo prostega četrtka 4krat v letu (ob četrtkih) v ta namen odpust, da se vdeležijo društvenega zborovanja.

Konečno zahvali gosp. predsednik gg. Praprotnika in Kocbeka za zanimive podatke, navzoče pa za udeležitev ter sklene zborovanje ob 1/2. uri popoldne.

Drugo zborovanje vršilo se je na Rečici dne 3. avgusta. Ob 11. uri dopoldne otvori gosp. Kelc zborovanje s primernim nagovorom, s katerim nas navdušuje k složnemu delovanju in k obilnejši udeležbi zborovanj.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in brez ugovora odobri.

Dopis slav. okr. šolsk. sveta „Gornjiograd“, s katerim se društva naznanja, da imajo učitelji jednorazrednic 4 četrtke v letu proste v ta namen, da se društvenih zborovanj udeležijo, se vzame radostno na znanje.

Na dopis učiteljskega društva za mariborski okraj radi upeljave tridelne Močnikove računice se sklene, da ima poročevalac pri uradni konferenciji to vprašanje v tem smislu rešiti, da konferencija predlaga, naj bi se delalo na to, da dobé Lavtarjeve računice ministersko aprobacijo, potem pa se naj takoj v naše šole uvedejo.

„Lehrerbund“ z veseljem pozdravlja naše društvo kot novega uda, zatrjuje da se vedno ogiblje verskih in narodnih vprašanj ter da mu je njegova naloga že od kedaj po § 1. društvenih pravil le povzdiga šolstva in zboljšanje materijelnega stanja učiteljstva. Gospod Kocbek predlaga, da se ima „Lehrerbundu“ ob enem, ko se mu pristop naznani, odločno povdarjati, da omenjeno društvo našo narodnost spoštuje, ter da ima vsako izzivanje izostati v njihovem glasilu in pri zborovanjih, drugače izstopimo. Delegatom k glavnemu zborovanju na Ptuj izbere se g. Praprotnik.

Gospod Praprotnik stavi predlog: Naše društvo odkloni nasvete objavljene v knjigi: „Die Gehaltsregulierung der Schulen in Steiermark od Kremerja“, ker se ne strinja ne z zakonom, ne z ugledom uč-

teljstva, ne z dejanskimi razmerami — sploh pa obžalujemo, da je ud učiteljstva tako knjigo objavil; ob jednom se popolnoma strinjamo z načrtom, ki ga je izdelal „Lehrerbund.“

G. Koebek nasvetuje naj bi tudi naše društvo opisalo gornjeješki okraj. On bode sestavil načrt, po katerem bi se imel vršiti opis. Nadalje obžaluje, da se mu še ni vrnil zapisnik okr. učiteljske knjižnice, ki ga je poslal šolskim vodstvom v prepis. Nujno pa ga v uradno porabo potrebuje, naj mu ga torej dotično šolsko vodstvo nemudoma dopošlje.

Ker ima naše društvo pičlo število udov, stroške pa precej velike, zvišala se je letnina na 1 glđ. 50 kr.

Posebnih nasvetov ni bilo, zato je predsednik zborovanje zaključil. F. L.

Iz Savinjske doline. Dne 12. julija ob 4. uri popoldne zborovalo je Savinjsko učiteljsko društvo pri Sadniku ob savinjskem mostu.

Gospod predsednik pozdravi prav pristrčno zbrane ude, ki so se danes v nenavadno mnogobrojnem številu sešli ter ob jednom predstavi okr. pom. učitelja gospoda Jerankota kot gosta. Ker je vsebina zapisnika o zadnjem zborovanju vsem zborovalcem itak že iz „Popotnikovega“ poročila znana, se je čitanje zapisnika opustilo in zapisnik takoj odobril.

Prešlo se je torej takoj k drugi točki dnevnega reda. Prečital se je dopis mariborskega učiteljskega društva z dne 3. julija t. l. zadevajoč upeljavo Lavtarjevih računice.

Ker je ta važni dopis bil povod današnjemu zborovanju, razvila se je o predmetu vsestranska, živahna debata.

Gospod učitelj Sadnik poroča najprej o sestavi Močnikove tridelne računice. Nato poroča gospod učitelj Pečar o novi metodi, katero zastopa gosp. prof. Lavtar v svojih računicah ter obširno povdarja prednosti in praktičnost njegovih računice nasproti Močnikovim. Gg. Jarc, Kavčič, Jeranko se strinjajo s poročevalčevimi nazori.

Ob jednom je predložil gospod Pečar prve dve Lavtarjevi računici na ogled. Na to stavi gospod Jarc sledeči predlog.

Naj se prelaganje Močnikove tridelne računice opusti in z ozirom na to, da ste Lavtarjeve prve dve računici v slovenskem že spisane, naj se iste potrdijo in upeljejo. Predlog gosp. Jarca se je dno-glasno vsprejel, ter se ob jednom izrekla želja, naj bi društveniki pri prihodnjih okrajnih uradnih konferencijah glasovali v istem smislu.

Po tej velevažni razpravi sledilo je posvetovanje o različnih konferenčnih vprašanjih.

I. Zakaj in kako se naj veselost pri otrokih v šoli vzbuja in goji. Večina zborovalcev meni, da je vprašanje „Zakaj“ odveč, pač pa vprašanje „Kako“ je zelo važno. Vsi zborovalci so teh mislij, da se

veselost pri učencih vzbuja in goji 1. po lepo urejeni šolski sobi, 2. po humoru učiteljevem, 3. po veselosti součencevi, 4. po petji in telovadnih igrab, 5. po mičnih pripovedkah. Gospod Jarc omenja, da tudi pri drugih šolskih predmetih kakor v slovnici, računanji itd. se med poukom prav lahko vzbuja veselost.

II. Kako zamore šola povspeševati šolsko obiskovanje. Gospod Vidic je misli, da more šola reševati to nalogo na znotraj in na zunaj. 1. Mora se skrbeti za dovolj prostorne šolske sobe. 2. Z gojivijo veselosti, posebno pa s prijaznim in ljubeznjivim ravnanjem z učenci. 3. Z dobrim, vpešnim in za življenje praktičnim poukom. 4. Z zunanjo, okusno in času primernim šolskim poslopjem. 5. S prijaznim občevanjem med učiteljem in stariši šolskih otrok. 6. Z vestnim in natančnim izkazovanjem šolskih zamud. Pri tem bi pa naj tudi šolske oblasti učitelja podpirale z večjo strogostjo proti renitentnim šoli nasprotnim in sovražnim strankam.

Gospod Marschitz še dostavi, da je pač glavna hiba, ki ovira redno šolsko obiskovanje, generelno ali občno poletno oproščenje pri učencih zadnjih dveh šolsk. let, ker se navadno taki učenci potem šoli popolnoma odtujijo, in so redki oni, ki na zimo pravočasno zopet v šolo stopijo. Teh misli so tudi vsi drugi zborovalci.

Gospod Jarc meni, naj bi se način oproščenja predrugačil in sicer v tem, da se še le v zadnjem šolsk. letu naj učenci oprosté in če mogoče ob jednom opusté.

III. Slovniška obravnava berila „Toplota“ in uporaba za spisne vaje. Gospod Sadnik meni, da je to vprašanje premalo določno izraženo, ker se ne ve za katero stopnjo in kaj se naj iz slovnice v tem berilu obravnava.

Društveniki mislijo, da naj vsak učitelj to nalogo izvrši, kako mu najljubše, in za tisto stopnjo, na kateri deluje.

IV. Radi korektnosti slovenskih beril izjavila se je razno mnenje kakor: 1. Da imajo vsa berila mnogo tiskovnih pomot ter polno germanizmov. Da je etična stran, kakor črtice iz domače zgodovine premalo zastopana. 3. Da mnoga berila niso prav razvrščena po raznih berilih in stopnjah, posebno je gledé na zemljepisno berilo razdelitev napačna in pomankljiva. 4. Da je veliko beril, ki bi se naj popolnoma izpustila, ter z boljšimi nadomestila.

Pri zadnji točki dnevnega reda stavi gosp. Jarc nasvet: Savinjsko učiteljsko društvo naj se obrne do okr. šolsk. sveta s prošnjo, naj bi isti dovolil onim učiteljem, ki imajo zaradi poldnevnega pouka vsak dan v tednu šolo, — za ložjo udeležbo učiteljskih zborovanj, za čas zborovanja isti poldan šolski pouk, opustiti. Ob jednom nasvetuje, da naj delegata pri letošnjem zborovanju „Zaveze“ o tem besedo spregovorita, da bi naj, kjer je potreba tudi drugod učiteljska društva jednako storila.

Društvo je ta nasvet sprejelo.

Konečno se predsednik zahvali društvnikom za udeležbo ter želi, da bi se prihodnjih zborovanj udeleževali društvniki v enakem številu in zaključili potem zborovanje.

Sr. P.

Sv. Miklavž blizu Ormoža. Učiteljsko društvo ormoškega okraja zborovalo je 6. julija t. l. ob določeni uri v novem šolskem poslopju pri Sv. Miklavžu po vspredu priobčenem v „Popotniku“. Vkljub slabemu vremenu zbralo se je toliko udov, da se je zamoglo vršiti zborovanje.

I. Po predsednikovem pozdravu se prebere zapisnik zadnjega zborovanja ter nespremenjen odobri.

II. Izmed došlih dopisov je omeniti:

1. Učiteljsko društvo mariborskega okraja naznanja svoj sklep, da bode delalo na to, da se upejlja v ljudske šole predelane Lavtarjeve računice. Dopis se vzame na znanje, ter sklene po prav živahni debati, da se bode tudi tukajšno učiteljstvo potegovalo za omenjene računice.

2. Spomenica učiteljskega društva za Voitsberg tičoč se ukaza slav. dež. šolsk. sveta, po katerem bi se naj učenci viših letnikov nedosečih učni smoter se podučevali v posebnih oddelkih. Z tehtnimi vzroki, navedenimi v spomenici proti takemu podučevanju se strinjamo popolnoma in le dostavljamo, da je pri nas še tak pouk težavnej, ker se moramo ozirati tudi na drugi deželni jezik.

3. Zaveza štajerskih učiteljskih društev naznanja dnevni red za letošnje glavno zborovanje v Ptuj 13. in 14. sept.

Nekateri manj važni dopisi se vzamejo na znanje.

III. O letošnjem konferenčnem vprašanji „Katero pedagoško vrednost ima pomladanski izlet in v kateri meri ga more učitelj dostojno izkoristiti?“ predaval je gosp. E. Slane, nadačitelj pri Sv. Bolfanku na podlagi sledečih stavkov:

1. Pri spomladnem izletu lahko spoznamo individualnost učenčev; ljubezen in zaupnost učencev in njih starišev do učitelja se razširi.

2. Pomladni izlet omogoči obuditi mnogo predstav y duši učenčevi in v nežna sreca vcepiti ljubezen do ožje in širje domovine.

3. Pri pomladnem izletu lahko oživimo nabožno čutstvo, ljubezen k naravi in lepočutje učenčev.

4. Spomladni izlet okrepi in osveži telo in duh ter čutenje učiteljevo in učenčev.

5. Spomladni izlet nudi zemljepisju, zgodovini, naravoslovju, jezikovnemu pouku, računanju in risanju mnogo gradiva za naziranje.

Naposled še poda načrt k izletu, meneč, da se ta ravna po raznih krajih in šolah.

Razprave sta se udeležila še gg. Porekar in Vanda. Za temeljito in obširno predavanje se govorniku izreče zahvala, zbrani pa mu izrazijo svoje priznanje z „živio“-klici.

Radi poznega časa se nekatere točke dnevnega reda preložijo na prihodnje zborovanje. Posebnih predlogov takrat ni bilo.

Po zborovanji zbrali smo se v gostilni gospoda Simoniča, kjer nam je po raznih razgovorih, tičoč se večinoma našega stanu, le prehitro minol čas.

M. Š.

Dolenji Logatec, 7. julija 1893. — (Konec.)

4. Med posameznimi društvi naj se pobiranje doneskov za zgradbo učit. doma podpira, pospešuje in oživlja.

5. Odbor se pooblasti, da potrebno in primerno pri ustanovitvi društva „učiteljski dom“ v imenu društva predlaga.

Nadalje sklene društvo izdati zemljevid logaškega okraja v šestereh barvah. — Bauerjev zemljevid narejen je v meri 1 : 150.000 — a karta generalnega štaba v meri 1 : 75.000, torej je ta še jednokrat večja od prvega. Društvo pa ima namen izdati zemljevid v meri 1 : 40.000, torej bi bil ta še blizu jednokrat večji od poprejšnjega. Stroški znali bi znašati 1175 glđ. Stavi se predlog naj se ljudsko učiteljstvo v okraji z okrožnico pozove, da vsak v svojem kraju deluje na to, da se kolikor mogoče veliko iztisov razproda ter se tako pokrijejo narasli stroški. O posvetovanji o izdaji opisa znamenitih krajev logaškega okraja sklene se, da se z golo besedo to ne more popolnoma doseči, pač pa bi bile tu umestne slike, kakor n. pr. Cirkniškega jezera, Matjažovih kamr, Sneznika, Škocijana itd., katere bi delo krasile in čitatelju predočevale posamezne krasote logaškega okraja. Zato se vsprejme predlog: Odbor naj se posvetuje v tej za našo domovino prekoristno zadevi in pri prihodnjem zborovanji zboru zopet poroča.

Deveta točka, kaj in kako naj bere mladina — morala je vsled poznega časa izostati — ker se bo itak obravnavala pri občnem letošnjem zboru „Zaveze“ v Mariboru ter bode dotično razpravo vsak lahko bral v šolskih listih.

K sklepu stavi še gosp. Kašpar Gašparin, nadačitelj v Starem trgu, predlog: Na merodajnem mestu naj se deluje na to, da bodo c. kr. davkarije pošiljale učiteljstvu njih mesečne plače uradnim potom.

Ker pa zadeva ta stvar vso slovensko učiteljstvo, odstopi se to glavnemu zboru „Zaveze“ v pretresovanje.

S tem bile so točke dnevnega reda rešene. Gospod predsednik zahvali se vsem udeležencem zborovanja za udeležitev ter nas spominja na našega najvišjega zaščitnika, — kateri nam je dal postave, — kateri je prvi pospešitelj ljudskega šolstva, na Nj. Veličanstvo presvitlega vladarja Fran Josipa I., kateremu zakliče trikratni „Slava“. Zbor mu navdušeno pritrdi ter odpoje cesarsko pesem.

Po zborovanji podamo se skupno na bratsko nam hrvatsko zemljo v prijazni Prezid. Nismo še korakali $\frac{1}{4}$ ure, že so nam naznanjali topiči, a smo na Hrvatskem; že smo zagledali vas Prezid, pred njo pa velikansk slavolok z napisom: „Živeli bračo Slovenci!“ Pod slavolokom stalo je polnoštevilno „vatrogaško društvo „en plen parade“ na čelu jim vrli tamburaši. Ko pridemo v bližino, zakliče vrli njih načelnik Mirko Hübscher, kotar. bilježnik društvu: „Pazi! na desno glej!“ ter nas iskreno med neprenehanim tamburanjem „Naprej zastave Slave“ pozdravi in nam zakliče „dobro došli brača. Solze veselja so nam zaigrale v očeh ko se naš predsednik z ganljivimi besedami zahvali za toli velikansk vsprejem, povdarjajoč, da nam ostane ta dan v neizbrisljivem spominu in da bode to z zlatimi črkami zabeleženo v kroniki društva. Vrlim Hrvatom zakličemo trikratni „Živio“, kateri je odmeval iz stotine grl zbranega ljudstva. Med gromenjem topičev korakali smo z godbo na čelu v vas, a kaj vidimo tu? — Vsa dolga cesta skozi Prezid bila je tako čisto pomešana da niti kamnička nisi našel, raz hiš in koč plapolale so zastave, ljudstvo pa nas je v praznični obleki pozdravljalo s klobuki v roki z burnimi „živeli brača Slovenci!“ Tako smo korakali do šolskega poslopja konci vasi. Tu nas povabi prijazni hrvatski naš tovariš, nadučitelj gosp. Ante Pleše, da si ogledamo njegovo „školo“. Radostno vsprejeli smo njegov predlog ter stopili v lepo zidano poslopje. Že dvorišče, bolje rekoč vrtič z telovadnimi pripravami napravil je zelo ugoden vtis na nas. — Šola, dvorazrednica, na kateri poučuje gospod Ante Pleše in njegova gospa soproga, je lepa zgradba. Videli smo v obeh razredih, kako vrlo poučujejo naši bratje Hrvatje svojo deco. Tudi pokončna pisara upeljana je na tamošnji šoli. Ko smo si vse ogledali, podpisal se je na prošnjo gosp. Plešeta ves odbor v šolsko kroniko. — Podamo se zopet na prosto. Vatrogaško društvo čakalo nas je vkljub neznosni vročini na cesti. Zopet se pomikamo s tamburaši na čelu nazaj in sicer na vrt gosp. Klépac, pripravljen za „banket“. Tu hoteli smo se nekoliko odpočiti in ohladiti. Vrli tamburaši svirali so nam neumorno pri obedu — kateri je za nizko ceno (1 gld.) delal gostilničarju vso čast. Ko se vse nekoliko okrepča in pomiri, vstane gospod župan Prezidski ter nas v laskavih besedah pozdravi, zatrjujoč, da je današnji dan jeden najlepših praznikov za Prezid. Gospod predsednik zahvaljuje se mu za toliko nam izkazano čast, povdarjajoč, da se nismo nadejali niti ne sanjali o tako velikanskem vsprejemu in pevci zapojemo na to navdušeno „Lepa naša domovina“. — Potem pričele so se vrstiti napitnice druga za drugo, jedna bolj polna navdušenja in ljubavi med brati Hrvati in Slovenci nego druga, vmes pa so se vrstile hrvatske in slovenske pesmi. Globok vtis napravil je govor gospoda školskega nadzornika hrvatskega — moža resnega obraza in častitljivih osivelih las — kateri

je povdarjal, da še leto dni mu manjka in doslužil bode svoja službena leta. Rad prihajam v ta kraj, podam se vsakikrat na visok hrib ter se divim raz njega prekrasni Kranjski; a ko bodem doslužil svoja službena leta, z mirno vestjo bodem zatisnil lahko oči, kajti zdaj vidim da je naša in vaša deca izročena vestnim učiteljem, pravim vzgojiteljem naroda“. Burno odobravanje sledilo je tem besedam in pevci zapojemo navdušeno vsprejeto pesen: „Jaz sem Slovan“.

Ker je bil pri zborovanji pogovor o zgradbi učiteljskega doma, zatorej pozove gospod nadučitelj Ante Pleše iz Prezida zbrano občinstvo, da položi vsak mali znesek na žrtvenik. — In glej! — kakor bučele nosili so vkup kronine darove, katerih je v kratkem nabral 106. Vrle hrvatske krasotice, katere so v narodni obleki počastile naš obed in pa naš mladi svet čutil je, da mu nekaj sili pod noge in kmalo improviziral se je mali ples v novi nalašč za ta dan postavljeni veliki leseni hiši, kateri bi bil trajal v pozno noč, ako bi nas ne opominjala daljna pot na dom. S težkim srcem ločili smo se s stiskanjem rok med gromovitimi „živio“-klici od vrlih bratov Hrvatov. Vožnja nazaj bila je krasna. V Starem trgu postali smo nekoliko in stopili v gostoljubno hišo vrlega narodnjaka in prijatelja učiteljstva, posestnika in trgovca gospoda Pečeta, kateri je tudi počastil naš „banket“ v družbi svoje blagorodne soproge. Po navdušenem govoru pogostil nas je s pivom in smodkami.

Poslovivši se od vrlih Starotržčanov, odrinili smo jo zopet dalje proti domu. Ta dan ostal bo pač vsem udeležnikom v najlepšem in trajnem spominu. Sestali smo se s brati Hrvati, na Notranjskem pa smo našli možake — poštenjake, kateri cenijo slovensko učiteljstvo, kateri imajo srcé na pravem mestu: zatorej Bog živi brate Hrvate, Bog živi zavodne Starotržčane in vrle Babinopoljce!

A. Pin—.

Iz Kamnika. (Občni zbor kamniškega učiteljskega društva 15. jun. 1893). [Konec.] Potem poroča gospod Stiasny „O učiteljskem domu“. Poudarja, da živimo slovenski učitelji sedaj v jako neugodnih razmerah. O tako krasni zgradbi, ko hrvatski „Učiteljski dom“ zamoremo le sanjariti, a vspeha bi pa nikdar ne imeli. Kdor pa ne more bivati v palači, sezida si kočo in bolje se mu godi, ko onemu, ki mora živeti od miloščine drugih. Zato naj slov. učitelji ne opustijo misli sezidati si svoj dom, a sezida naj se bolj skromen dom. V poseben ponos nam pač menda ne bo, a ustrejal ho še vedno svojemu namenu. A pred vsem se moramo duševno združiti. Oklenimo se trdno naše „Zaveze“ in „Pedagogičnega društva“ ter podpirajmo naše pedagogične časopise.

Učiteljski dom bode služil v prvi vrsti v združevanje vseh slovenskih učiteljev. V korist bode

torej najbolj ljubljanskim in bližnjim učiteljem. Gleda naj se pa, da bode zamogel donášati korist tudi najoddaljenejšim. Ustanovi naj se v njem konvikt za studujoče sinove in hčere vnanjih učiteljev. Češki, poljski in hrvaški učitelji imajo že svoje učiteljske konvikte. Koliko koristi donášajo taki konvikti, kaže nam osobito češki v Pragi. Dijaki in dijakinje so pod učiteljskim nadzorstvom izborna napredovali, sinovi in hčere revnejših učiteljev so dobivali zastoj hrano, a učiteljske sirote so se popolnoma vzdrževale. V teku 8 let se je prihranilo čez 4000 gld., katere so porabili v podporo učiteljskih sirot.

„Savez hrvaških učiteljskih društava“ v Zagrebu je sklenila leta 1890. v glavni skupščini, da si snuje za svojo deca konvikt v Zagrebu. Da se pa učiteljska deca še bolj podpira, priborili so si „Pravila za osnutak štipendijskih zaklada za učiteljsko djecu, dotično podignuce učiteljskega konvikta v Zagrebu“. Temu zakladu, dotično učiteljskemu konviktu je darovala „Učiteljska zadruga“ zaključkom petindvajsetletnice v glavni skupščini vso glavnico, ki znaša 36.797 gld. 48 kr. To jim pa ni dovolj! Vedno še nabirajo novih prispevkov n. pr. „Prva krona za učiteljski konvikt. Le tako jim bo mogoče svojo deca zdatneje podpirati. Zato predlaga poročevalec sledeče resolucije:

1. Kamniško učiteljsko društvo izjavlja, da z veseljem pozdravlja zgradbo „Učiteljskega doma“ ter da ga bode vedno po svojej moči podpiralo.

2. Društvo v „Zgrajenje Učiteljskega doma“ naj vzame tudi v skrb vstanovitev in vzdrževanje konviktov studujočih sinov in hčera učiteljskih.

Tudi drugi gg. učitelji zagovarjajo zgradbo učiteljskega doma, a mnogi le pod tem pogojem, da se vstanovi v njem učiteljski konvikt, zato se resolucije soglasno sklenejo.

Konečno je bila volitev novega odbora, ki se je sledeče konstituiral: g. Janko Janežič, predsednik; g. Valentin Burnik, podpredsednik; g. Ljudevit Stiasny, tajnik; g. Jernej Čencič, tajnikov namestnik; g. Ignacij Tramčič, blagajnik; g. Janko Toman, pevovodja in g. Lovro Letnar, odbornik.

Iz tolminskega okraja. Vabilo k obnemu zborovanju „Tolminskega učiteljskega društva“, ki se bode vršilo dne 24. t. m. v šolskih prostorih v Tolminu s sledečim vspeledom: 1. maša zadušnica po umrlem tovarišu M. Leban-u; 2. nagovor predsednikov; 3. Poročilo o delovanji društva a) tajnikovo, b) blagajnikovo; 4. volitev treh pregledovalcev računov; 5. beseda o učiteljskih zastopnikih pri slavn. c. kr. okrajnem šolskem svetu; 6. o poverjenikih za „Pedagogično društvo“ in „Popotnik“; 7. volitev društvenega odbora; 8. samostalni predlogi in navsveti. K zborovanju vabi se vse učiteljstvo, ude in neude. Poslednjim je s tem dana priložnost nasvetovalno udeležiti se zborovanja. Že z ozirom na prvo točko pričakuje se polnoštevilne vdeležbe.

Odbor.

Dopisi in druge vesti.

Reichenburg. Tukajšna čveterorazrednica zaključila se je dne 5. avgusta. Pričelo se je namreč s predelovanjem poprejšnega nadučiteljevega stanovanja v šolsko izbo, kar stane 570 gld. Odslej bodo tedaj vse 4 šolske izbe v šolskem poslopji. Nadučitelju pa je krajni šolski svet v stanovanje kupil za 2000 gld. tik kaplanije hišo, h katerej pripada precej obširno zemljišče 1300 kvadr. sežnjev obsegajoči delež občinskega gozda. Zemljišče poleg hiše obsega lep kuhinjski vrt za nadučitelja, šolski vrt in telovadišče. — Ob jednom se bode prebaredila klet v šolskem poslopji v stanovanje šolskemu slugi, sobica v II. nadstropji pa bode razpisana s podučiteljskim mestom možkej učiteljskej moči v brezplačno stanovanje. S temi čini je pokazal krajni šolski svet (načelnik g. A. Klun), da je vnet za blagor šole in učiteljstva. — Konečno naj še omenim, da je samestan trapistov podarjeval najrevnejšim učencem topla kosilca.

Toplice, dne 4. avgusta 1893. Letošnja uradna učiteljska konferencija za šolski okraj Rudolfovo vršila se je v prijaznem Žužemberku. Kmalu po 9. uri zbralo se je učiteljstvo z gospodom c. kr. okr. šolsk. nadzornikom v ozalšanaj šolskej sobi.

Gospod nadzornik si voli namestnikom gosp. nadučitelja Fr. Franketa, zapisnikarjem pa se izbereta gspdc. A. Sedlak in g. D. Matko. S srčnimi besedami pozdravi gospod nadzornik zbrano učiteljstvo in izrazi svojo zadovoljnost nad toliko udeležbo. Potem naznani premembe med učiteljstvom tega okraja. V pokoj odšel je gosp. Teršelič v Beli cerkvi; na novo sta vstopila gg. Vozel in Matko. Dalje nam prebere dopise višjih šolskih oblastij, kojih prvi omenja, da dobi učiteljstvo novo zbirko zakonov, in krajni šolski sveti bodo primorani za vsako šolo nakupiti po dva izvoda.

O napredku šol se je gospod nadzornik pohvalno izrazil. Uradne knjige so vse v redu. Obiskovanje šole še ni prav dobro, zato priporoča učiteljstvu, naj kolikor mogoče upliva na dobro obiskovanje šole. Dokler obiskovanje ni dobro, tudi uspehi ne morejo biti zadostni. Napredek v vseh predmetih je dober, le slovnica in spise se v nekaterih šolah premalo goji. Načrti, kako naj se realije poučujejo, so se odobrili in prihodnje leto se je po njih držati. V težavah, ki bi se stavile napram izvršitvi teh načrtov, naj si pomaga vsak sam, pri naslednji konferenciji pa se naj oglasi.

O ročnih delih prav temeljito poroča gospd. M. Sajovic. Razmotriva namen, povdarja važnost in slika lepe uspehe, koje učiteljica doseže, ako se s pravim veseljem poprime težavnega dela. Dobro bi bilo, pravi poročevalka, da bi krajni šolski svet odločil vsako leto nekaj denarja za tvarino revnim pa pridnim učenkam, na kar se posebno voditelji opomnijo. Četrto točko „zakaj naj se goji umetno petje med učitelji“, je gospod nadučitelj F. Kalinger tako dobro obravnaval, da se ni nihče oglašil h kaki opombi. Kako umetno petje upliva na ljudstvo, živ dokaz nam je 4. maj, ko smo priredili zabavni večer v Rudolfovem. Pokazali smo, da smo in znamo več, kakor drugi mislijo o nas. Petje je, ki povzdiga človeka v nadzemske višave. Umetnemu petju odpira in nastavlja uho otrok, mladenič in mož. Združimo se, vadimo se v petji, ne ustrašimo

se truda, žrtvujemo za lepo petje kolikor moremo in zrlji bomo v lepšo prihodnost.

O disciplini v šoli poročal je gosp. Ant. Vrančič prav obširno. On pravi: Beseda učitelja bodi učencu sveta. Le tako se privadi učenec ubogljivosti; da bo pa učenec ubogljiv bodi učitelj v šoli miren, resen, tih in dosleden v besedah in djanji. Nad porednežem in samoglavnim kričati je brezuspešno temu se privadi in ne sliši več. O kazni vnela se je prav živahna debata, katerej so „paragrafi“ storili konec. (Konec sledi.)

(Izložba učil) učiteljske konferencije okraja okolice Mariborske otvorila se je 9. t. m. in bode od 11. do 17. t. m. naprej vsaki dan od 9.—12. ure predpoludne in od 3. do 6. ure popoldne vsem učiteljem in prijateljem šole pristopna.

Št. 400.

Učiteljsko mesto.

Na četirirazredni ljudski šoli v Ormoži je stalno umestiti učiteljsko mesto z dohodki III. plačilnega razreda.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje prošnje, katere morajo biti opremljene s spričevalom zrelosti in učne vsposobljenosti, z dokazom popolne zmožnosti slovenskega in nemškega jezika, z dokazom avstrijskega državljanstva in vsposobnosti za subsidiaricen pouk v katoliškem veronauku, — potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 15. avgusta 1893** pri krajnem šolskem svetu v Ormoži.

Okrajni šolski svet Ormož, 12. julija 1893.

2—2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 1331.
O. š. s.

Razpis učiteljske službe.

Na štirirazredni ljudski šoli v Radečah pri Zidanem mostu se iz nova razpisuje tretje učiteljsko mesto z letno plačo 500 gld.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom semkaj vlagajo **do 31. avgusta 1893. l.**

C. kr. okr. š. svet v Krškem, 28. julija 1893.

Natečaj.

V marenberskem šolskem okraju je s pričetkom zimskega tečaja umestiti na jednorazredni ljudski šoli v Št. Jerneju nad Muto mesto učitelja in šolsk. voditelja z dohodki po III. plač. razredu in prostim stanovanjem definitivno, eventualno tudi provizorično.

Prosilci naj svoje redno opremljene, z zrelostnim in vsposobnostnim spričevalom, z dokazom avstrijskega državljanstva in z dokazom vsposobljenosti za subsidiaricni pouk v katol. veronauku podprte prošnje vložijo predpisanim potom **do 18. avg. 1893** pri krajnem šolskem svetu v Št. Jerneju nad Muto (pošta Muta). Znanje slovenskega jezika se po sebi razumi.

Okr. šolski svet v Marenbergu, 25. jul. 1893.

Predsednik: Finetti s. r.

Naznanilo.

V šolskem okraju Mariborske okolice namestile se bodo početkom prihodnjega zimskega tečaja

1. Služba učitelja in šolskega voditelja na novoosnovani jednorazredni šoli v Dobrovcah z dohodki 4. plačilnega razreda;

2. služba formalno vsposobljene učiteljice ročnih del na ljudski šoli v Rušah z letno nagrado 84 gld. in z dolžnostjo poučevati po 6 ur na teden, 10 mesecev na leto;

3. služba formalno vsposobljene učiteljice ročnih del na ljudskiholah v Slivnici in v Račjem z letno nagrado in ob jednem tudi potnino 160 gld., z dolžnostjo poučevati po 8 ur na teden v prvi in po 3 ure na teden v drugi šoli po 10 mesecev na leto. Prosilci oziroma prošilke za imenovane službe naj pošljejo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim in z vsposobljevalnim spričevalom, z dokazom sposobnosti k pomočnemu poučevanju v katoliškem veronauku in z onim avstrijskega državljanstva, oziroma se spričevalom sposobnosti k poučevanju v ženskih ročnih delih najpozneje **do konca meseca avgusta t. l.** dotičnim krajnim šolskim svetom.

Okr. šolski svet v Mariboru, 21. julija 1893.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 219.

Učiteljske službe.

V Ljutomerskem šolskem okraju so sledeče učiteljske službe s 1. novembrom 1893 stalno ali začasno domestiti.

1. Na trirazredni ljudski šoli na Cvenu (III. pl. vrsta) učiteljska in podučiteljska služba

2. Na dvorazredni šoli v Cezanjevcih (IV. plač. vrsta) podučiteljska služba.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje obložene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva po službenem potu **do 22. avgusta t. l.** pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okr. šolski svet v Ljutomeru, 25. julija 1893.

Vsebina. I. Učiteljstvu slovenskemu. — II. Učni načrt za računstvo v štirirazredni ljudski šoli. (III.) (L. Lavtar.) — III. O sestavljanji krajevnikh kronik. (II.) (Iv. Klemenčič.) — IV. Slovstvo. — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Natečaji in inserat.